

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XI — Nr. 362

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 29 iulie 1999

SUMAR

	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 113 din 20 iulie 1999 referitoare la constituționalitatea unor prevederi ale Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 1 iulie 1999	1-7
Opinie separată	7-8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 113 din 20 iulie 1999

referitoare la constituționalitatea unor prevederi ale Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 1 iulie 1999

Curtea Constituțională a fost sesizată la data de 2 iulie 1999 de către 26 de senatori — Triță Făniță, Constantin Dan Vasiliu, Ioan Crețu, Ioan Mircea Prahase, Ioan Sabin Pop, Cristian Sorin Dumitrescu, Viorel Marian Pană, Sorin Adrian Vornicu, Emil Tocaci, Costel Gheorghiu, Aristotel Adrian Căncescu, Alexandru Radu Feldman, Corneliu Dorin Gavaliugov, Nicolae Alexandru, Gheorghe Dumitrașcu, Costică Ciurtin, Ion Bold, Marin Predilă, Virgil Popa, Sersea Nicolae, Ionel Aichimoaie, Dan Mircea Popescu, Vasile Văcaru, Doru Ioan Tărăcilă, Ion Predescu și Doru Gaita — asupra neconstituționalității unor prevederi ale Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 1 iulie 1999.

Obiecția de neconstituționalitate a fost trimisă Curții Constituționale prin Adresa nr. 1/1999 din 2 iulie 1999 a secretarului general al Senatului.

Sesizarea constituie obiectul Dosarului nr. 136A/1999.

Prin sesizare se solicită să se constate că dispozițiile art. 1 lit. F pct. 2 și 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe sunt neconstituționale, fiind încălcate prevederile art. 114 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice”.

Se susține că prevederile art. 1 lit. F pct. 2, prin care se abilitază Guvernul să emită ordonanțe în scopul organizării și funcționării cooperăției rurale, sunt neconstituționale, deoarece Guvernul nu poate primi abilitare într-un asemenea domeniu, „întrucât antamează regimul general al proprietății, domeniu care, potrivit art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție, face parte din categoria legilor organice”. Or, acest domeniu de reglementare a fost exclus atât prin raportul Comisiei juridice, de numiri, disciplină și imunități a Senatului, cât și de plenul Senatului, în ședința din 30 iunie 1999.

*) Legea nr. 140/1999 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346.

În ceea ce privește dispozițiile art. 1 lit. F pct. 8 din Legea de abilitare a Guvernului de a reglementa prin ordonanță înființarea Agenției Domeniilor Statului și a Fondului de dezvoltare a agriculturii, se apreciază că sunt încălcate dispozițiile art. 114 alin. (1) din Constituție, „întrucât o asemenea agenție nu poate fi înființată fără a se reglementa regimul domeniului vizat prin instituirea sa“, domeniu care, și în acest caz, se consideră că este rezervat legilor organice. Prin sesizare se mai menționează că această instituție este reglementată într-un proiect de lege inițiat de Ministerul Agriculturii și Alimentației, proiect care „vizează problemele legate de întreprinderile agricole de stat și care se află în faza de dezbatere parlamentară“; o propunere legislativă cu obiect de reglementare asemănător a fost adoptată de Senat. Aceste inițiative legislative fac parte din categoria legilor organice, potrivit dispozițiilor art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție. Deosebit de cele arătate, se apreciază că dispozițiile art. 1 lit. F pct. 8 sunt în contradicție și cu prevederile art. 3 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, potrivit cărora „*În domeniile de abilitare prevăzute în prezenta lege, dacă au fost adoptate proiecte de lege sau propuneri legislative de către una dintre Camerele Parlamentului ori au fost elaborate și depuse rapoarte ale comisiilor permanente sesizate în fond, acestea vor fi avute în vedere de Guvern la emiterea ordonanțelor*“.

În final se apreciază că, potrivit legii de abilitare, „Guvernul este obligat să aibă în vedere la emiterea ordonanței privind înființarea Agenției Domeniilor Statului și a Fondului de dezvoltare a agriculturii cele două proiecte de lege menționate“, ceea ce, consideră autorii obiecției, nu se înscrie în dispozițiile art. 114 alin. (1) din Constituție, iar emiterea unor astfel de ordonanțe „înseamnă, practic, înfrângerea de către Guvern a prevederilor constituționale privind delegarea legislativă“.

Printr-o altă sesizare, înregistrată la 6 iulie 1999, formulată de un grup de 61 de deputați — Adrian Năstase, Miron Tudor Mitrea, Viorica Afrăsinei, Traian Dobre, Mihai Ioan Popa, Nicolae Grădinaru, Dumitru Pâslaru, Marina Ionescu, Petru Bejinariu, Mihail Sirețeanu, Eugenia Moldoveanu, Marin Cristea, Petre Naidin, Marțian Dan, Adrian Gheorghiu, Leonard Cazan, Romulus Ion Moucha, Gheorghe Oană, George Dragu, Mihai Hlinschi, Victor Traian Mihu, Dan Nica, Ion-Florentin Sandu, Dumitru Buzatu, Radu Liviu Bara, Vasile Stan, Ovidiu Cameliu Petrescu, Marian Ianculescu, Gheorghe Ana, Ecaterina Andronescu, Petru Godja, Ionel Marineci, Marian Sârbu, Ion Munteanu, Mihai Nicolescu, Dumitru Popescu, Victor Neagu, Gheorghe Ionescu, Constantin Teculescu, Gheorghe Ana, Neculai Grigoraș, Gheorghe Vâlceanu, Ion Pârgaru, Alexandru Lăpușan, Daniela Bartoș, Acsinte Gaspar, Florin Georgescu, Dorel Constantin Onaca, Viorel Hrebenciuc, Mihai Vitcu, Ion Giurescu, Vasile Căndea, Ioan Mircea Pașcu, Petru Șerban Mihăilescu, Traian Sabău, Dan Ioan Popescu, Alexandru Stănescu, Vasile Panteliuc, Simion Darie, Florian Serac și Alexandru Albu —, Curtea Constituțională a fost sesizată cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 1 lit. C pct. 16 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, dispoziții referitoare la ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare.

Această obiecție de neconstituționalitate a fost trimisă Curții Constituționale prin Adresa nr. XIV/551 din 6 iunie 1999 a secretarului general al Camerei Deputaților.

Sesizarea formează obiectul Dosarului nr. 1414/1999.

În susținerea sesizării, se arată următoarele:

Potrivit dispozițiilor art. 11 din Constituție, tratatele internaționale ratificate de România au caracter de lege organică și sunt aplicabile în mod direct.

intern, iar statului român îi incumbă „obligația să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce îi revin ca urmare a ratificării lor“. Mai mult decât atât, în temeiul art. 20 alin. (2) din Constituție, atunci când „există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale“. Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare are ca scop să dea posibilitatea minorităților naționale ca limbile regionale sau limbile proprii lor să fie utilizate fără opreliște în administrație, în justiție și în învățământul creat pe criterii etnice, ceea ce „depășește cadrul stabilit pentru dreptul la identitate recunoscut în art. 6 alin. (1) din Constituție“, pentru „păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase“. În opinia deputaților semnatori ai sesizării, Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare ignoră conceptul de „stat unitar și național“ propriu unor state europene, ca și faptul că în aceste state este o singură „limbă oficială“. Carta menționată vizează valorile supreme înscrise în Constituție, și anume: în art. 1, care cuprinde conceptul de „*stat național, unitar și indivizibil*“, în art. 6 alin. (2), potrivit căruia „*măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români*“, în art. 13, care prevede că „*În România, limba oficială este limba română*“, precum și în art. 148 alin. (1), potrivit căruia dispozițiile constituționale referitoare la caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, independența justiției, limba oficială și altele nu pot constitui obiect al revizuirii Constituției. Autorii sesizării apreciază că ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare „nu poate fi inclusă în nici un chip în categoria legilor ordinare, pentru care a fost prevăzută instituția delegării legislative, menționată la art. 114 alin. (1) din Constituție. Mai mult, reglementările Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare depășesc cu mult însuși domeniul legilor organice, înscriindu-se în categoria legilor constituționale, potrivit art. 72 din Constituție“.

În sprijinul acestor susțineri este evocată și o recentă decizie a Consiliului Constituțional al Franței, plecându-se de la considerentul că reglementările cuprinse în art. 1, 6, 13, 114 și 148 din Constituția României sunt de inspirație europeană, în special franceză. Se arată că Președintele Republicii Franceze a sesizat Consiliul Constituțional al Franței pentru a decide dacă ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, semnată la Budapesta la 7 mai 1999, trebuie precedată de o revizuire a Constituției, ținând seama de declarația interpretativă făcută de Franța și de angajamentele la care urma să consimtă în partea a III-a a acestei convenții. Prin Decizia nr. 99-412DC din 15 iunie 1999 a Consiliului Constituțional s-a constatat că actul internațional examinat cuprinde clauze contrare Constituției Franței.

În concluzie, autorii sesizării solicită să se constate următoarele:

- ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare este de competența exclusivă a Parlamentului;
- Carta ignoră valorile constituționale, „respectiv caracterul de stat unitar, național, independent al statului român, independența justiției, autonomia administrativă a autorităților publice din unitățile administrației teritoriale și principiile de nediscriminare a majorității cetățenilor în raport cu cetățenii minoritari“, deoarece instituie pentru minoritari un regim peste cadrul constituțional, pe care l-a limitat doar la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

c) unele dintre dispozițiile Cartei, prin conținutul lor, impun revizuirea Constituției, întrucât se referă la limba oficială a statului român și la limbile regionale sau minoritare, folosirea în administrația publică și în justiție a limbilor materne, fără obligativitatea utilizării și a limbii oficiale; de asemenea, se mai referă la recunoașterea de elemente proprii statelor federative, precum și la organizarea, în cadrul statului român, a populației pe criterii etnice, fără a se ține seama de raportul dintre minoritate și majoritate;

d) actul internațional menționat „întră în conflict cu dispozițiile Tratatului româno-ungar de înțelegere, cooperare și bună vecinătate, în care cele două părți precizează în mod expres acordul lor asupra faptului că Recomandarea 1201 a Consiliului Europei nu obligă părțile să acorde persoanelor care fac parte din minorități dreptul la un statut special de autonomie teritorială pe criterii etnice“.

În susținerea argumentelor enumerate autorii sesizării au anexat Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare și Decizia nr. 99-412DC din 15 iunie 1999 a Consiliului Constituțional al Franței.

În temeiul art. 19 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, cu privire la sesizarea formulată de grupul de senatori, se arată următoarele:

a) Organizarea și funcționarea cooperăției rurale, prevăzută la art. 1 lit. F pct. 2 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, nu presupune reglementări menite să stabilească regimul juridic general al proprietății. În acest sens se susține că atât „cooperăția rurală“, cât și cooperăția meșteșugărească sunt sectoare „de activitate în care dreptul de proprietate se discută în măsura în care titularul dispune de el, așa cum acesta a fost reglementat în cadrul regimului juridic general al proprietății“. Dacă obiectul dreptului de proprietate îl constituie bunuri proprietate publică, potrivit prevederilor art. 135 alin. (3) și (5) din Constituție, atunci „în sectorul cooperăției rurale se poate discuta de concesiune, dare în administrare sau închiriere“. În susținerea acestui punct de vedere se evocă Decizia Curții Constituționale nr. 2/1995, potrivit căreia „caracterul de lege organică rezultă din conținutul reglementărilor... Timpul, spațiul și persoanele la care se referă sunt o problemă de aplicare a legii“.

b) Critica referitoare la prevederile art. 1 lit. F pct. 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe nu este întemeiată, deoarece înființarea Agenției Domeniilor Statului și a Fondului de dezvoltare a agriculturii nu se înscrie în prevederile art. 116 alin. (3) din Constituție, pentru care este necesară adoptarea unor legi organice. Se susține că „nici una dintre aceste structuri nu este prevăzută a funcționa ca «autoritate administrativă autonomă», ci ca organ de specialitate, după cum reclamă însăși denumirea lor. În consecință, acestora le este aplicabilă dispoziția cuprinsă în art. 116 alin. (2) din Constituție, potrivit căreia «Guvernul și ministerele, cu avizul Curții de Conturi, pot înființa organe de specialitate»...“

Cu privire la sesizarea grupului de deputați, în punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se arată că, întrucât „Autorii sesizării consideră că sunt neconstituționale unele prevederi ale Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare și nu ale legii prin care se abilitază Guvernul să ratifice această Cartă [...], nu se pune problema neconstituționalității legii de abilitare, ci a ordonanței prin care se ratifică acest tratat internațional“. De aceea,

atunci când ordonanța de ratificare va fi aprobată prin lege. Cu ocazia dezbaterii acestei legi se va putea verifica dacă ordonanța de ratificare sau legea de aprobare „nu vor cuprinde rezerve care să elimine eventualele obiecții de neconstituționalitate a unor prevederi ale Cartei, rezerve care sunt permise de către tratatul ce urmează a fi ratificat“. De altfel, potrivit punctului de vedere formulat, „în materia legilor de abilitare, Curtea Constituțională s-a pronunțat, în mod constant, că dispozițiile unei asemenea legi nu pot fi declarate neconstituționale în temeiul unei presupunerii că viitoarele ordonanțe vor cuprinde dispoziții potrivnice Constituției României“.

În punctul de vedere al președintelui Senatului, referitor la sesizarea formulată de grupul de senatori, se susțin, în esență, următoarele:

a) Unele dintre domeniile pentru care Guvernul este abilitat să emită ordonanțe sunt determinate într-o manieră foarte generală, însă acest fapt „nu poate fi interpretat automat ca făcând posibilă intrarea într-un domeniu rezervat legii organice“. Guvernul a avut în vedere „luarea unor măsuri specific legislative în domeniile respective, însă cu respectarea strictă a dispozițiilor constituționale“. Prin abilitarea Guvernului de a reglementa prin ordonanțe organizarea și funcționarea cooperăției rurale, precum și înființarea Agenției Domeniilor Statului și a Fondului de dezvoltare a agriculturii nu se încalcă dispozițiile art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție. Se arată că în același sens sunt și considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 2 din 5 ianuarie 1995, potrivit căreia „aspectele parțiale, particulare, eventual mai mărunte, pot fi reglementate și prin legi ordinare sau chiar prin acte normative inferioare acestora, în conformitate însă cu acest regim general“.

b) De asemenea, se susține că este neîntemeiată și critica referitoare la prevederile art. 1 lit. F pct. 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, care ar fi în contradicție cu dispozițiile art. 3 din aceeași lege, potrivit căreia: „În domeniile de abilitare prevăzute în prezenta lege, dacă au fost adoptate proiecte de lege sau propuneri legislative de către una dintre Camerele Parlamentului ori au fost elaborate și depuse rapoarte ale comisiilor permanente sesizate în fond, acestea vor fi avute în vedere de Guvern la emiterea ordonanțelor“. Se consideră că „acesta a fost spiritul legii de abilitare și rațiunea pentru care a fost introdus art. 3 ca articol final al legii“ și că proiectul de lege inițiat de Guvern a avut în vedere celeritatea reglementării domeniilor vizate.

Cu privire la sesizarea grupului de deputați, în punctul de vedere al președintelui Senatului se arată următoarele:

a) Susținerea că reglementările Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare exced chiar și categoriile legilor organice, înscriindu-se în categoria legilor constituționale, este neîntemeiată. În acest sens sunt invocate prevederile art. 72 din Constituție, potrivit căreia legile adoptate de Parlament pot fi legi constituționale, legi organice și legi ordinare. Legile constituționale sunt numai cele de revizuire a Constituției. Prevederile constituționale nu precizează din ce categorie fac parte legile de ratificare, iar pe bază de interpretare, practica parlamentară a fost uniformă considerând că e vorba de legi cu caracter ordinar, de aceea ce tratatele internaționale nu sunt menționate la art. 72 alin. (2) și nici într-o altă prevedere a Constituției. În mod constant, Parlamentul a abilitat Guvernul, în temeiul dispozițiilor art. 114 alin. (1), să emită ordonanțe în domeniul ratificării unor acorduri internaționale. De altfel, ordonanța ce urmează să fie admisă în baza delegării legislative va fi

b) De asemenea, se apreciază ca fiind neîntemeiată și critica potrivit căreia prevederile Cartei aduc atingere dispozițiilor art. 13 din Constituție care statornicesc că „În România, limba oficială este limba română”, deoarece, conform art. 8 din Cartă, „Părțile se angajează, în ceea ce privește zonele în care sunt folosite astfel de limbi, în funcție de situația fiecăreia dintre aceste limbi și fără a aduce atingere limbii oficiale a statului”.

Obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată și pentru considerentul că, o dată cu ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, potrivit prevederilor Convenției de la Viena din 1969 cu privire la dreptul tratatelor, precum și prevederilor art. 21 paragraful 1 din Cartă, pot fi făcute rezerve la paragrafele 2-5 ale art. 7 din Cartă.

În final se arată că prevederile Cartei nu intră în conflict cu dispozițiile art. 1 din Constituție, deoarece, potrivit art. 5 din Cartă, nici o prevedere a sa „nu va putea fi interpretată ca implicând dreptul de a angaja o activitate sau de a realiza o acțiune ce contravine scopurilor Cartei Națiunilor Unite sau altor obligații de drept internațional, inclusiv principiului suveranității și integrității teritoriale a statelor”.

În punctul de vedere al Guvernului, cu privire la sesizarea formulată de grupul de senatori, se arată următoarele:

Critica referitoare la neconstituționalitatea art. 1 lit. F pct. 2 și 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe este nefondată, întrucât organizarea și funcționarea cooperăției rurale și „a unor organisme din domeniul agriculturii” nu sunt de domeniul legii organice. Potrivit art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție, aparțin domeniului legii organice numai acele norme care reglementează „regimul general al proprietății”. Se susține că nici o dispoziție a textelor criticate „nu privește o lege organică și nu afectează regimul general al dreptului de proprietate”. În cazul în care o ordonanță ar cuprinde norme ce reglementează aspecte ce țin de domeniul legii organice, cum ar fi regimul general al proprietății, ca și, în general, în ceea ce privește eventualitatea elaborării unor ordonanțe cu încălcarea limitelor delegării legislative prin legea de abilitare și a limitelor impuse de Constituție, există posibilitatea „eliminării acestora în Parlament, cu ocazia dezbaterii legilor de aprobare, precum și declanșarea procedurii jurisdicționale în fața Curții Constituționale pentru asemenea ordonanțe”. Această susținere se întemeiază și prin trimiterea la practica jurisdicțională a Curții Constituționale, care a statuat în mod constant că, inclusiv în situațiile în care domeniile de abilitare nu sunt riguros precizate, Guvernul este obligat, când emite ordonanțe în baza delegării legislative, „să respecte cu strictețe domeniile rezervate legii organice, deși o asemenea circumstanțiere nu rezultă în mod expres din legea de abilitare”.

În ceea ce privește critica dispozițiilor art. 3 din lege, care prevăd obligația Guvernului de a avea în vedere la elaborarea ordonanțelor inițiativele legislative adoptate de una dintre Camerele Parlamentului sau asupra cărora s-au elaborat rapoarte ale comisiilor permanente, se susține că „textul conține o normă de recomandare ce nu poate fi invocată ca motiv de neconstituționalitate a altor dispoziții din lege”.

În punctul de vedere al Guvernului, cu privire la sesizarea grupului de deputați, se arată următoarele:

„Potrivit dispozițiilor art. 114 din Constituția României, Guvernul nu este abilitat să emită ordonanțe în domenii care fac obiectul de reglementare al legilor organice.

Pentru a fi considerată drept un act normativ cu caracter organic, ordonanța ar fi trebuit să cuprindă norme prin

dispozițiilor art. 72 alin. (3) din Constituție, intră sub incidența legii calificate drept organică. Or, Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare nu prevede dispoziții de natură a duce la modificarea, în mod direct, a sistemului instituțional existent. Ea consacră o serie de principii de natură a garanta și ocroti limbile regionale sau minoritare, nici măcar în totalitate obligatorii față de statul semnatar.” Totodată se semnaleză faptul că „din totalitatea reglementărilor cu caracter de principiu din Cartă, fiecare parte se angajează să aplice un minimum de 35 de paragrafe sau alineate selecționate dintre prevederile Părții III, dintre care cel puțin trei selecționate din fiecare din art. 8 și 12 și unul din fiecare din art. 9, 10, 11 și 13”. Se arată în continuare că unele prevederi ale Cartei se regăsesc în sistemul de drept românesc și că, de aceea, acest act juridic internațional „nu poate aduce modificări legislației actuale și aceasta cu atât mai mult cu cât nu se cunosc prevederile ce vor fi selectate de Guvern în momentul ratificării”.

În opinia Guvernului, statul român, o dată cu ratificarea Cartei, își asumă doar obligația să respecte principiile la care a aderat, în activitatea ulterioară de reglementare. Nu poate avea caracter de normă organică actul de ratificare a unor acorduri internaționale care au ca obiect de reglementare, la nivel de principiu, anumite drepturi ale omului. Se conchide că „doar o eventuală ordonanță prin care s-ar pune efectiv în practică principiile consacrate în Cartă poate avea caracterul unei dispoziții organice”.

Având în vedere că ambele obiecții de neconstituționalitate se referă la aceeași lege, Curtea a dispus, prin Încheierea din data de 8 iulie 1999, conexarea celor două dosare, pentru ca textele criticate pentru neconstituționalitate să fie examinate împreună și pentru a se pronunța o singură decizie.

Ca urmare, Dosarul nr. 141A/1999 privind obiecția de neconstituționalitate formulată de grupul de deputați a fost conexat la dosarul anterior, care poartă numărul 136A/1999 și care privește obiecția de neconstituționalitate formulată de grupul de senatori.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

având în vedere obiecțiile de neconstituționalitate cu care a fost sesizată, punctele de vedere comunicate de președinții celor două Camere ale Parlamentului și de Guvern, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze atât (I) obiecția de neconstituționalitate formulată de grupul celor 26 de senatori, cât și (II) obiecția de neconstituționalitate formulată de grupul celor 61 de deputați, potrivit prevederilor art. 144 lit. a) din Constituție și ale art. 17 și următoarele din Legea nr. 47/1992, republicată.

I. Critica formulată în obiecția de neconstituționalitate adresată Curții Constituționale de grupul celor 26 de senatori se referă la dispozițiile art. 1 lit. F pct. 2 și 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 1 iulie 1999, texte în virtutea cărora Guvernul a fost abilitat să emită ordonanțe cu privire la „organizarea și funcționarea cooperăției rurale” și, respectiv, la „înființarea Agenției Domeniilor Statului și a Fondului de dezvoltare a agriculturii”.

Critica de ordin general adusă celor două texte de către autorii obiecției de neconstituționalitate constă în încălcarea

că „Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice“. În mod special, în legătură cu abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe cu privire la „organizarea și funcționarea cooperăției rurale“, în sesizare se apreciază că acest domeniu „antamează regimul general al proprietății“, domeniu care, potrivit art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție, este rezervat legii organice.

Examinând prevederile art. 1 lit. F pct. 2 și 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată de Camera Deputaților și Senat în ședința comună din data de 1 iulie 1999, Curtea Constituțională constată că această critică formulată de autorii obiecției de neconstituționalitate nu este întemeiată. Într-adevăr, din formularea textelor menționate nu se poate constata existența unei intenții de reglementare a regimului juridic general al proprietății și al moștenirii, domeniu care, într-adevăr, este rezervat legii organice, astfel cum prevede art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție. Iar anticiparea unui ipotetic conținut al viitoarelor reglementări cuprinse în ordonanțe, anticipare pe care se bazează, de fapt, argumentarea obiecției de neconstituționalitate, reprezintă un procedeu care, în mod evident, nu poate fi folosit în cadrul controlului de constituționalitate a unei legi de abilitare.

De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 2 din 5 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 din 13 ianuarie 1995, a statuat, în legătură cu stabilirea caracterului de lege organică, în sensul că acesta „rezultă din conținutul reglementărilor, precum și din procedurile de adoptare sau, eventual, din calificarea constituțională“, ceea ce exclude posibilitatea unei astfel de aprecieri pe baza unor simple presupuneri.

În legătură cu susținerea grupului de senatori că atât Comisia de numiri, disciplină și imunități a Senatului, prin raportul întocmit, cât și plenul Senatului, în ședința din 30 iunie 1999, se pronunțaseră pentru excluderea pct. 2 de la lit. F din art. 1 al Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, Curtea reține că această împrejurare, prin ea însăși, nu are relevanță juridică, întrucât textul definitiv al legii de abilitare a fost adoptat în ședința comună a celor două Camere, cu respectarea procedurii prevăzute de art. 76 alin. (2) din Constituție, tocmai datorită faptului că au existat texte în divergență după efectuarea procedurii de mediere.

Referitor la prevederile art. 1 lit. F pct. 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, s-a mai susținut, de autorii sesizării, că există un proiect de lege inițiat de Ministerul Agriculturii și Alimentației, „care vizează problemele legate de întreprinderile agricole de stat“, precum și „o propunere legislativă cu un obiect de reglementare similar“, care a fost adoptată de Senat, ambele proiecte înscriindu-se „în categoria legilor organice, potrivit art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție“.

Curtea Constituțională observă însă că această împrejurare nu poate avea consecințe asupra constituționalității textului art. 1 lit. F pct. 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, întrucât Parlamentul, în calitate de unică autoritate legiuitoare, este liber să aprecieze asupra domeniilor delegării legislative, cu respectarea dispozițiilor art. 114 alin. (1) din Constituție, chiar în cazul în care a început dezbaterile unor proiecte de legi sau propuneri legislative având același obiect sau un obiect asemănător. Iar faptul că, potrivit intenției inițiatorilor proiectului de lege și ai propunerii legislative, aceste inițiative ar fi trebuit adoptate conform procedurii legilor organice, astfel cum se sustine în sesizare, nu constituie un impediment consti-

prin legea specială de abilitare a Guvernului de a emite ordonanțe [de bună seamă, în condițiile respectării dispozițiilor art. 114 alin. (1) din Constituție, care sunt obligatorii atât pentru Parlament, cât și pentru Guvern].

În sfârșit, invocarea de către autorii sesizării a existenței unor anumite contradicții între prevederile art. 1 lit. F pct. 8 și art. 3 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, prin care s-a dispus ca Guvernul, în domeniile pentru care a fost abilitat, să țină seama de proiectele de lege sau de propunerile legislative adoptate de către una dintre Camerele Parlamentului, precum și de rapoartele elaborate și depuse de comisiile permanente sesizate în fond, nu poate fi reținută de Curte, întrucât eventualele necorelări din cuprinsul unei legi nu pot forma obiectul controlului de constituționalitate.

II. Obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. C pct. 16 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, formulată de un grup de 61 de deputați, se întemeiază, în esență, pe susținerea că ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, prevăzută în textul criticat spre a se efectua prin ordonanță, „nu face parte din categoria reglementărilor a cărei delegare legislativă se poate realiza potrivit procedurii art. 114 alin. (1) din Constituția României“, ratificarea acestei Convenții fiind de competența exclusivă a Parlamentului. Se mai susține, în sesizarea grupului de deputați, că prin Cartă se ignoră valori intangibile consacrate prin Constituția României, „respectiv caracterul de stat unitar, național, independent al statului român, independența justiției, autonomia administrativă și principiile de nediscriminare a majorității cetățenilor români în raport cu cetățenii minoritari, deoarece instituie pentru minoritari un regim peste cadrul constituțional“, pe care l-a limitat doar la „păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase“. De asemenea, se consideră de către autorii obiecției de neconstituționalitate că unele dispoziții ale Cartei impun revizuirea Constituției României, deoarece „prevăd, pe lângă limba oficială a statului român, și limbile regionale sau minoritare, recunoașterea de elemente proprii statelor federative, precum organizarea populației în cadrul statului român pe criterii etnice, cu ignorarea raportului dintre majoritate/minoritate; folosirea în administrație și justiție a limbilor materne fără obligativitatea folosirii și a limbii oficiale“. În sfârșit, un alt argument invocat de autorii obiecției de neconstituționalitate se referă la conflictul dintre Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare și dispozițiile Tratatului româno-ungar de înțelegere, cooperare și bună vecinătate, „în care cele două părți precizează în mod expres acordul lor asupra faptului că Recomandarea 1201 a Consiliului Europei nu obligă părțile să acorde persoanelor care fac parte din minorități dreptul la un statut special de autonomie teritorială bazată pe criterii etnice“. Autorii excepției de neconstituționalitate își întemeiază critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 lit. C pct. 16 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe pe susținerea că prevederile Cartei sunt incompatibile cu următoarele dispoziții ale Constituției: art. 1, care consacră conceptul de „stat unitar și indivizibil“, art. 6 alin. (2), potrivit căruia „măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români“, art. 13, care garantează că „În România, limba oficială este limba română“, art. 148 alin. (1), potrivit căruia dispozițiile Constituției privind „caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român... independent și indivizibil“, și „prin limba maternă nu pot fi utilizate”

revizuirii". În raport cu aceste texte, în sesizarea adresată Curții Constituționale se susține că reglementările cuprinse în Carta Europeană „depășesc cu mult însuși domeniul legilor organice, înscriindu-se în categoria legilor constituționale, potrivit art. 72 din Constituție, astfel că ratificarea ei nu poate fi inclusă în categoria legilor ordinare pentru care a fost prevăzută instituția delegării legislative”.

Analizând aceste susțineri, Curtea constată că, potrivit Constituției, legilor în vigoare și practicii parlamentare, tratatele internaționale semnate în numele României sunt supuse Parlamentului, pentru ratificare prin lege, ceea ce este deci compatibil cu instituția delegării legislative, reglementată de art. 114 din Constituție, text care nu exclude legile de ratificare.

De asemenea, Curtea observă că dispozițiile art. 72 alin. (3), precum și celelalte texte ale Constituției care prevăd obligativitatea adoptării de legi organice nu includ în această categorie și legile de ratificare. De aceea Curtea Constituțională, sesizată și în trecut, în mai multe rânduri, cu obiecții de neconstituționalitate prin care se criticau legi de abilitare a Guvernului de a emite ordonanțe cu privire la ratificarea unor acorduri, convenții, convenții-cadru, protocoale etc., a statuat că „legile de încuviințare a ratificării nu intră în categoria celor ce fac parte din domeniul legilor organice”, stabilind că, în principiu, ratificarea poate forma obiect al delegării legislative prin lege specială de abilitare, adoptată de Parlament (Decizia nr. 105 din 13 iulie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 15 iulie 1998). În același sens sunt și deciziile nr. 43 din 8 iulie 1993 și nr. 718 din 29 decembrie 1997, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 175 din 23 iulie 1993 și, respectiv, nr. 396 din 31 decembrie 1997.

Referitor la afirmația că prevederile Cartei Europene vizează, în mod direct, valori consacrate prin texte ale Constituției și că, prin urmare, ratificarea Cartei nu s-ar putea realiza pe calea ordonanței, întrucât ar presupune, în prealabil, revizuirea Constituției, susținere care reprezintă esența motivării obiecției de neconstituționalitate formulate de grupul de deputați, Curtea Constituțională observă că în această argumentare nu sunt avute în vedere unele prevederi exprese ale Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare și care sunt esențiale pentru clarificarea implicațiilor ratificării Cartei asupra legislației interne. Astfel, în legătură cu susținerea autorilor sesizării că ratificarea Cartei ar aduce atingere conceptului de „stat național, independent, unitar și indivizibil”, consacrat de art. 1 din Constituție, este de remarcat că în preambulul convenției (alin. 7) se precizează că „*protecția și promovarea limbilor regionale sau minoritare în diferite țări și regiuni ale Europei reprezintă o contribuție importantă la construirea unei Europe bazate pe principiile democrației și ale diversității culturale, în cadrul suveranității naționale și al integrității teritoriale*”. În același timp Carta prevede expres în art. 5, intitulat „*Obligații existente*”, că „*Nici o prevedere a prezentei Carte nu va putea fi interpretată ca implicând dreptul de a angaja o activitate sau de a realiza o acțiune ce contravine scopurilor Cartei Națiunilor Unite sau altor obligații de drept internațional, inclusiv principiului suveranității și integrității teritoriale a statelor*”.

În legătură cu afirmația cuprinsă în sesizarea grupului de deputați conform căreia ratificarea Cartei ar impune revizuirea Constituției în ceea ce privește limba oficială (art. 13), Curtea remarcă prevederile alin. 6 din preambulul convenției: „*textul care formează „protecția și încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale și al necesității de a le însuși*”. Totodată, art. 8 alin. 1 consacră în mod expres, în materie de învățământ,

site limbi regionale sau minoritare, „*fără a aduce atingere limbii oficiale a statului*”.

Referitor la argumentul invocat în obiecția de neconstituționalitate în sensul că prin ratificarea Cartei s-ar înfrânge principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români, consacrate de art. 6 alin. (2) din Constituție, Curtea observă că în art. 7 al Cartei, la paragraful 2 teza a doua, se face precizarea că „*Adoptarea de măsuri speciale în favoarea limbilor regionale sau minoritare, destinate să promoveze egalitatea între vorbitorii acestor limbi și restul populației sau urmărind să țină seama de situațiile lor specifice, nu este considerată ca un act de discriminare față de vorbitorii limbilor mai răspândite*”. Această prevedere trebuie corelată și cu posibilitatea largă, oferită prin mai multe dispoziții ale Cartei, de a se opta de către fiecare stat-parte pentru măsurile cele mai potrivite dintr-o gamă diversă și graduală de măsuri.

De altfel, Curtea reține, din analiza conținutului Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, că o mare parte din măsurile prevăzute se regăsesc în legislația țării noastre, iar, conform prevederilor art. 2 al Cartei, părțile nu sunt obligate să aplice toate textele acesteia, ci numai „*un minimum de treizeci și cinci de paragrafe sau alineate selecționate din prevederile Părții III, dintre care cel puțin trei selecționate din fiecare din art. 8 și 12 și unul din fiecare din art. 9, 10, 11 și 13*”. În plus, măsurile prevăzute în Cartă au, în mare parte, un caracter gradual și alternativ, existând o largă posibilitate de opțiune. În același timp, art. 21 din Cartă, prevede că părțile pot să formuleze una sau mai multe rezerve la paragrafele 2-5 ale art. 7 din Cartă, intitulat „*Obiective și principii*”.

Considerentele expuse mai sus determină concluzia că ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare nu implică revizuirea Constituției. Într-adevăr, prin utilizarea posibilității de a alege, din cele 98 de măsuri în favoarea folosirii limbilor regionale sau minoritare, prevăzute în Partea a III-a a Cartei, un număr de minim treizeci și cinci de paragrafe sau alineate, precum și prin utilizarea posibilității de a formula una sau mai multe rezerve la paragrafele 2-5 ale art. 7 din Cartă, aceasta poate fi ratificată cu respectarea deplină a cadrului constituțional existent.

În consecință, Curtea constată că nu se pune problema incidenței în cauză a prevederilor art. 148 din Constituție, privind limitele revizuirii Constituției, text invocat de autorii obiecției de neconstituționalitate.

Aceasta presupune, desigur, obligația Guvernului ca la elaborarea și adoptarea ordonanței de ratificare a Cartei să asigure, prin posibilitățile pe care aceasta le lasă statelor-părți, alegerea, dintre măsurile alternative prevăzute, a celor care sunt compatibile cu Constituția și de a face rezervele necesare în cadrul permis de Cartă, asigurând, în același timp, și respectarea limitelor abilitării prevăzute de art. 114 alin. (1) din Constituție. De altminteri, ordonanța de ratificare va fi supusă controlului parlamentar, ea trebuind, conform art. 2 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, să fie depusă la Camera Deputaților și la Senat spre aprobare, potrivit procedurii legislative, până la reluarea lucrărilor Parlamentului. Totodată, ea va putea fi supusă și controlului concret, posterior, de constituționalitate, pe calea excepției prevăzute la art. 144 lit. c) din Constituție, cât și, indirect, controlului abstract, *a priori*, exercitat asupra legii de aprobare a ordonanței, în ipoteza formulării unei obiecții de neconstituționalitate, potrivit art. 144 lit. a) din Constituție.

În cadrul prezentului control de constituționalitate asupra

poate întemeia soluția pe aprecieri asupra unui conținut ipotetic al ordonanțelor ce vor fi emise de Guvern în baza legii de abilitare. De altfel, în acest sens, Curtea s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 718 din 29 decembrie 1997, menționată anterior, prin care s-a stabilit, între altele, că „domeniile rezervate legilor organice își găsesc enumerarea limitativă și expresă în textul Constituției, iar intervenția Curții Constituționale în cercetarea constituționalității legilor de abilitare este de natură să asigure ca delegarea legislativă să nu aducă atingere limitei instituite de prevederile art. 144 alin. (1) din legea fundamentală. În același timp, controlul de constituționalitate nu dispune, între componentele sale, și de posibilitatea de a extinde limitele lui dincolo de stricta observare a textelor constituționale, așa cum sunt ele formulate în legea fundamentală, nefiind în măsură a-și întemeia cenzura pe simple eventualități“.

Curtea reține că invocarea de către autorii sesizării a unei recente decizii prin care Consiliul Constituțional al Franței a stabilit că în conținutul Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare există clauze contrare Constituției Franței nu are relevanță în cauză, dată fiind reglementarea cu totul diferită — la nivel constituțional —, existentă în țara noastră cu privire la minoritățile naționale.

Constituția României consacră în art. 4 egalitatea între cetățeni, fără deosebire de „[...] naționalitate, de origine etnică, de limbă [...]“, în art. 6 recunoaște și garantează

persoanelor aparținând minorităților naționale „dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase“, în art. 32 alin. (3) este garantat „dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și dreptul de a fi instruite în această limbă“, iar prin art. 127 se acordă dreptul cetățenilor aparținând minorităților naționale de a lua cunoștință de actele și lucrările dosarului judiciar, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii prin interpret. Acest cadru constituțional face posibilă receptarea corespunzătoare a măsurilor prevăzute în Cartă.

În fine, susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate că, în cazul ratificării Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare, s-ar încălca unele prevederi ale Tratatului de înțelegere, cooperare și bună vecinătate dintre România și Republica Ungară, prin care cele două părți au precizat „în mod expres acordul lor asupra faptului că Recomandarea 1201 a Consiliului Europei nu obligă părțile să acorde persoanelor care fac parte din minorități dreptul la un statut special de autonomie teritorială bazată pe criterii etnice“, nu poate fi primită de Curte, întrucât Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare nu cuprinde referiri la autonomia teritorială, iar, pe de altă parte, eventuala neconcordanță dintre cele două documente nu intră sub incidența controlului de constituționalitate.

Având în vedere considerentele expuse, în temeiul prevederilor art. 144 lit. a) și ale art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și ale art. 13 alin. (1) lit. A.a) și ale art. 17 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu unanimitate de voturi în ceea ce privește dispozițiile art. 1 lit. F pct. 2, și cu majoritate de voturi cât privește dispozițiile art. 1 lit. C pct. 16 și lit. F pct. 8,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Constată că dispozițiile art. 1 lit. C pct. 16 și lit. F pct. 2 și 8 din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului din 1 iulie 1999, sunt constituționale.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României. Definitivă.

Dezbaterea a avut loc la data de 20 iulie 1999 și la ea au participat: Lucian Mihai, președinte, Costică Bulai, Constantin Doldur, Kozsokár Gábor, Ioan Muraru, Nicolae Popa, Lucian Stângu, Florin-Bucur Vasilescu, Romul Petru Vonica, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent șef,
Claudia Miu

OPINIE SEPARATĂ

Considerăm că dispozițiile art. 1 lit. c) pct. 16 privind „Ratificarea Cartei Europene a Limbilor Regionale și Minoritare“ din Legea privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe contravine dispozițiilor constituționale, motiv pentru care nu putem subscrie la opinia majorității judecătorilor. Ca atare, obiecția de neconstituționalitate formulată de către cei 61 de deputați este întemeiată.

Opinia separată pe care o formulăm se fundamentează, în principal, pe următoarele argumente:

1. Potrivit Constituției României, tratatele internaționale care angajează statul român, spre deosebire de alte convenții sau acorduri internaționale trebuie ratificate de Parlamentul României. Această regulă constituțională

„Președintele încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare Parlamentului, în termen de 60 de zile“, din art. 11 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern“, din art. 20 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale“. Iată de ce, într-o interpretare riguroasă a dispozițiilor constituționale, ratificarea unor asemenea tratate revine în exclusivitate Parlamentului, iar o asemenea atribuție nu

2. Dacă este adevărat că ratificarea acestor tratate se face prin lege, prilej cu care se pot formula rezerve sau se pot face declarații, nu este mai puțin adevărat că aici legea apare ca mijlocul, procedeul tehnic prin care se exercită această atribuție. Trebuie să se facă o clară distincție între atribuția de ratificare și atribuția de legiferare. Dacă legiferarea poate fi delegată în condițiile expres prevăzute de art. 114 din Constituție, delegarea altor atribuții este contrară dispozițiilor constituționale. În afara ratificării, și alte atribuții care se finalizează tot prin adoptarea de legi, precum aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat sau declararea stării de război [vezi art. 62 alin. (2) lit. b) și lit. d) din Constituție], rămân atribuții exclusive ale Parlamentului. De aceea nici nu se poate pune problema delegării lor. Aceasta, deoarece Parlamentul, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, conform art. 58 alin. (1) din Constituție, este învestit cu unele împuterniciri, pe care trebuie să le exercite numai el, asumându-și astfel întreaga responsabilitate constituțională.

3. Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare este un tratat supus rigorilor stabilite prin dispozițiile constituționale mai înainte identificate. Acest lucru rezultă din chiar formulările din conținutul său precum cele de „Statele membre ale Consiliului Europei”, „stat contractant” etc.

Este în afara oricărei îndoieli că exigențele integrării în instituțiile și structurile europene răspund unor cerințe imperioase, salutare și că unor asemenea scopuri și eforturi Carta oferă soluții valoroase. Dar introducerea în dreptul intern a unor asemenea norme trebuie făcută prin procedeele și tehnicile prevăzute de Constituția României.

4. În jurisprudența Curții Constituționale este prima confruntare directă și concretă cu o asemenea obiecție de neconstituționalitate. Curtea a soluționat mai multe obiecții privind legi de abilitare, iar uneori s-au ridicat și probleme de ratificare, dar nu privitoare la tratatele din categoria celor nominalizate în art. 91 alin. (1) din Constituție. Manifestând exigență profesională, dar și prudență, Curtea Constituțională, în cazurile concrete, a stabilit că: „...delegarea ratificării unor tratate internaționale, invocându-se art. 91 alin. (1) din Constituție...” se referă numai la „situația în ceea ce privește tratatele încheiate de șeful statului, dar în enumerarea cuprinsă în legea de abilitare nu sunt menționate acorduri de această natură, reglementarea criticată privind, în marea lor majoritate, ratificarea unor documente internaționale cu caracter financiar, iar celelalte referindu-se la aspecte de ordin tehnic, cum ar fi controlul autovehiculelor, transportul de mărfuri perisabile, ...între care chiar un

acord semnat de Guvernul României” (vezi Decizia nr. 105/1998 precum și deciziile nr. 43/1993, nr. 718/1997 acolo invocate).

Recunoscând subtilitatea exprimării Curții, este evidentă poziția sa privind delegarea ratificării unor asemenea tratate.

5. Examinarea conținutului normativ al Cartei învederează existența unor măsuri de domeniul legilor constituționale sau care pun în discuție valori garantate de Constituție. De aceea în aprecierea acestui conținut normativ trebuie avute în vedere categoriile de legi stabilite de art. 72 alin. (1) din Constituție, și anume legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

Tot Constituția stabilește clar deosebiri de conținut și de formă (procedură) între aceste trei categorii de legi. Domeniile rezervate acestor categorii de legi obligă ca normele privind trăsăturile statului român, justiția, administrația, limba oficială să fie cuprinse, desigur, la nivelul marilor principii, numai în Constituție sau în legi constituționale, în sensul art. 72.

Datorită acestui fapt, ratificarea Cartei, care va însemna fără îndoială un câștig în eforturile de realizare a unui stat de drept și democratic, revine numai în sarcina Parlamentului, care va trebui să facă și un examen riguros al concordanței dispozițiilor sale cu cele ale Constituției și astfel să poată iniția o eventuală revizuire a acesteia. Iar unele dispoziții din Cartă trebuie supuse acestui regim juridic.

6. Dacă art. 114 din Constituție interzice o lege specială de abilitare a Guvernului pentru domenii care fac obiectul legii organice, cu atât mai mult este contrară Constituției abilitarea pentru domenii care fac obiectul legilor constituționale. Art. 72 din Constituție realizează de fapt o ierarhie a legilor, art. 114 respectă această ierarhie, Parlamentului fiindu-i interzis să o răstoarne.

7. Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare este o problemă comună a statelor membre ale Consiliului Europei. De aceea, poate mai puțin ca un argument pur juridic pentru Curtea noastră Constituțională, este pertinentă menționarea unor documente din alte țări. În acest sens considerăm că poate fi invocată Decizia Curții Constituționale din Franța (nr. 99-412 D.C. din 15 iunie 1999). Consiliul Constituțional a fost sesizat de Președintele Republicii Franceze cu privire la problema de a ști dacă ratificarea Cartei trebuie precedată de o revizuire a Constituției. Consiliul Constituțional a decis că aceasta cuprinde clauze contrare Constituției.

prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1-12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A., Căminul „Unirea” București.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici București.
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.
Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 668.55.58 și 335.01.11/2173.
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro